

T.C.
ERZURUM VALİLİĞİ
İl Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü

KADIN ÇİFTÇİLERE SÜT SIĞIRCILIĞI EĞİTİM PROJESİ

(Kadın Çiftçilere Süt Sağım Makine Desteği)

ERZURUM
2012

PROJEYİ HAZIRLAYANLAR

Asuman DEVECİ
Ziraat Mühendisi

Hülya ÖZER
Ziraat Mühendisi

PROJEYİ KONTROL EDEN

Mehmet KANTARKAYA
Bitkisel Üretim ve Sağlığı Şube Müdürü

PROJEYİ ONAYLAYAN

Mustafa ALTUN
İl Müdürü

ERZURUM
OCAK 2012

1- PROJENİN TANITIMI :

- 1.1-PROJENİN ADI** : Kadın Çiftçilere Süt Sığırcılığı Eğitim Projesi (Kadın Çiftçilere Süt Sağım Makine Desteği)
- 1.2- PROJEYİ YÜRÜTECEK KURULUŞLAR** :İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Bitkisel Üretim ve Sağlığı Şube Müdürlüğü- Pasinler, Narman, Aziziye, Hınıs, İspir, Aşkale, Karayazı, Oltu, Pazaryolu ve Köprüköy İlçe Müdürlükleri
- 1.3- PROJEYİ DESTEKLEYEN KURULUŞ** :Erzurum Valiliği İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği
- 1.4- PROJENİN UYGULANACAĞI YER** : Pasinler, Narman, Aziziye, Hınıs, İspir, Aşkale, Karayazı, Oltu, Pazaryolu ve Köprüköy İlçe Müdürlükleri
- 1.5- PROJENİN TEKNİK DANIŞMANI** :İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Bitkisel Üretim ve Sağlığı Şube Müdürlüğü
- 1.6- PROJENİN YATIRIM TUTARI** :100.000,00 TL
- 1.7- PROJE FİNASMANI** : 100.000,00 TL İl Özel İdaresi
- 1.8- PROJENİN UYGULAMA TARİHİ** :2012

GİRİŞ

Erzurum ekonomisi büyük oranda hayvancılığa dayanmaktadır. Bununla birlikte il genelinde hayvancılık sektörü çok fazla ilerleme gösterememiştir. Hayvancılık sektörünün temel ayaklarından birini oluşturan süt sığırcılığı için de benzer şeyler söylenebilir. İlimizde süt sığırcılığı temelde küçük aile işletmeciliği halinde ve nispeten eski geleneksel yöntemler kullanılarak yapılmaktadır. Şüphesiz, çiftçilerimizin bilgi ve gelir düzeylerinin yetersiz oluşu burada önemli etkenler olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüzde bilgiye ulaşma noktasında var olan sorunlar özellikle radyo, televizyon ve internet gibi iletişim araçları sayesinde hızla bertaraf edilebildiği halde, çiftçilerin ekonomik seviyelerinde arzulanan iyileşme sağlanamadığından hayvancılıkta makine kullanımı konusunda çok fazla bir gelişme kaydedilememiştir.

Süt sağımında makine kullanımı süt sığırcılığının önemli parametrelerinden birini oluşturmaktadır. İl genelinde sağım işlemi büyük ölçekli işletmeler hariç neredeyse tamamen elle gerçekleştirilmektedir. Elle sağım daha fazla işgücü gerektirmekte ve zaman kaybına neden olmaktadır. Makineli süt sağımı, süt hayvancılığında en önemli mekanizasyon işlemi olarak bilinir. Bu yüzden, süt işletmelerinde öncelikle üzerinde durulması gereken bir konudur. Sütün makineyle sağılmasının elle sağıma göre bazı üstünlükleri vardır. Bunlar, sağımın daha kısa sürede tamamlanması, işgücünün büyük oranda azaltılması, elde edilen sütün daha temiz ve hijyenik olması ve belli frekansta ritmik ve düzenli hareket olduğundan meme sağlığının korunması olarak sıralanabilir.

İlimiz kırsalında yaşayan insanlar geçimlerini ağırlıklı olarak büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ile sağlamaya çalışmaktadırlar. Bununla birlikte ilimiz genelinde toplam 337 adet seyyar süt sağım makinesi bulunmaktadır(2009 yılı Tuik geçici verilerine göre).

İlimizde süt sağım işi kırsal alanda hayatın tüm yükünü çeken kadınlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Kırsal kesimdeki bu kadınlarımız bir taraftan ailelerinin günlük işlerini yapmakta, çocuklarını yetiştirmeye çalışmakta, diğer taraftan tarla ve bahçe işlerinde çalışarak üretime katkı sağlamaktadırlar. Bütün bunların yanında sabahın erken ve akşamın geç saatlerinde hayvanlarının sağımını yapmaktadırlar. Bu kadar işi bir arada ve zamanında yapmak zorunda kalan kadınlarımız ve genç kızlarımız yıpranmakta, aşırı yorgun düşmekte, hasta olmakta ve erkenden yaşlanmaktadırlar. Kırsal alanın bütün bu sorunlarıyla mücadele eden kadınlarımızın iş yükünün azaltılmasında süt sağım makinesi kullanımı önemli faydalar sağlayabilir. Bu proje kapsamına alınan köylerde bulunan seçilmiş kadın üreticilerimizin süt sağımında iş yükünün azaltılması ve çiftçilerimizin süt sağım makinelerini tanımaları ve benimsemelerinin sağlanması amaçlanmıştır.

1-PROJE KAPSAMINA GİRECEK KÖYLER VE KİŞİLERİN SEÇİMİ

Proje ilimizin 1060 köyünü kapsayacak olup, hayvancılığın yoğun olarak köyler tesbit edilecektir. Bu köylerden 5 baş ve üzeri sağmal süt ineği olan ve süt sağım makinesi olmayan seçilmiş üreticiler üzerinde yürütülecektir. Bu kriterler dikkate alınarak; proje çerçevesinde alınan 100 adet süt sağım makinesi ihtiyacı olan köylere kursiyer sayısı ile doğru orantılı

olacak şekilde kura usulü verilecektir. Seçimi yapılan çiftçilerimize İl Müdürlüğümüz teknik elemanlarınca süt sığırı yetiştiriciliği ve makine ile süt sağımı konularında eğitim verilecektir

2. PROJENİN KAPSAMI

2.1. SÜT SAĞIMINDA MEVCUT DURUM

Seçilen köylerde hayvanların sağım işlemleri modernizasyondan uzak olup, hijyenik koşullara yeterince dikkat edilmemektedir. Sağım el ile ve çiftçi kadınlar tarafından yapılmaktadır.

El ile sağımın yaygın olmasının nedeni, üstün bir sağım tekniği olmasından değil, bölgemizdeki üreticilerin çoğunun süt sağma makinesi kullanımının önemini konusunda bilinç sahibi olmamaları ve bir süt sağma makinesi edinecek mali güçlerinin yetersiz olmasından kaynaklanmaktadır.

2.1.1. El İle Yapılan Sağımın Hayvana Verdiği Tahribatlar

- Meme başının çok yukarısından kavrayarak sağım yapıldığından, memenin ucu sütle dolarak balon gibi şişer ve meme zarar görür.
- Meme başı iki parmakla aşağı doğru sün dürüldüğünden meme başının içi zedelenir.
- Baş parmağın birinci boğumunun sırtı ile diğer parmaklar arasına meme başı sıkıştırıldığından meme başı yara olma ihtimali fazladır.
- Elle sağımda memede süt bırakıldığından mikrop ürer, meme hastalanır.

2.2. HAYVANCILIKTA MEKANİZASYONUN ÖNEMİ

Hayvancılık işletmeleri üretimlerini daha kolay, kaliteli ve ekonomik yapmaları için hayvancılıkta mekanizasyon uygulamasına geçmek zorundadırlar.

Hayvancılık Mekanizasyonu; Hayvansal üretimde bakım, besleme, yemleme, sağım ve temizlik gibi işlemlerde yeni teknolojilerin uygulanmasıyla insan emeği ve basit araçlar yerine bu teknolojilerin gereği olan ileri araçların yapımı, seçimi, işletilmesi, korunması ve bu aletleri kullanacak kişilerin eğitilmesi ile ilgili hizmetleri kapsar.

Mekanizasyon faaliyetleri içerisinde süt sağım aletlerinin uygulanması hayvan sağlığı ve bu işle uğraşan insanların sağlığı yönünden çok büyük önem arz etmektedir. Özetle, **“Hayvansal üretim faaliyetinde mekanizasyonsuz başarı beklenemez”**.

2.2.1. Süt Üretim Mekanizasyonu

Süt sağımının gerçekleşmesi için ineğin buzağı tarafından emzirilmesi sonrasında sağım işleminin yapılması gerekmektedir. Bu nedenle ağır işlerin başında gelen ve zaman alan süt sağımının mekanizasyonu süt inekçiliği işletmelerinde öncelikle üzerinde durulması gereken bir konudur. Öte yandan süt verimi, meme sağlığı ve süt kalitesi sağımın makineyle ve özenli bir şekilde yapılmasına bağlıdır.

2.2.2. Süt Sağımının Önemi

Temiz, düzenli, zamanında yapılan bir sağım sağlıklı ve verimli süt almayı sağlar. Tekniğe uymayan bir sağım karı azaltır, hastalıklara sebep olur. İnsanlara süt ile geçen çeşitli hastalıklar olduğu unutulmamalıdır. Memenin daima temiz ve sağlıklı olmasına dikkat etmek gerekir.

Sağım, süt sığırcılığında en fazla dikkat edilmesi gereken uygulamalardan biridir. Sağımda yapılacak ihmal ve hatalar öncelikle ürün miktarının azalmasına ve süt kalitesinin düşmesine yol açar. Bu, üretilen sütün ekonomik anlamda pazar değerinin düşmesi anlamına gelmektedir. Öte yandan, hatalı sağım hem memenin, hem de ineğin sağlığının bozulmasına neden olur.

3. PROJENİN AMACI VE HEDEFLERİ

Çiftçilerin hayvan yetiştiriciliği ile ilgili eğitimleri yetersizdir. Geleneksel üretim metotlarını kullanan çiftçilerin hayvan besleme ve bakımı konularında profesyonel bir eğitime tabi tutulmaları gerekmektedir. Hayvan başına ortalama verimin artırılması ve sütün hijyen koşullarının sağlanması ve sağım teknikleri hakkında çiftçilerimize eğitim verilmesi büyük önem taşımaktadır.

Çiftçiler halen elle sağım tekniğini kullanmaktadırlar. Bu sağım metodu ile süt verimi düşmekte ayrıca sağlıklı süt üretimi yapılamamaktadır. Ayrıca elle sağımda meme hastalıkları ve sağım için işgücü ihtiyacı artmaktadır. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla çiftçiler için seyyar süt sağım makineleri temin edilecektir. Bu sayede hayvanlardan elde edilen sütün miktarı ve kalitesi artırılabilecek ve hayvan sağlığı konusunda iyileşmeler sağlanacaktır.

3.1. MAKİNA İLE SAĞIM TEKNİĞİ

Sağım buzağının anasını emmesi gibi çalışan sağım makineleri ile yapılır. Her meme başına takılan emici tüp sütün emerek sağlar. Emzik denen bu tüp memeyi bir sıkıştırır, bir bırakır böylece kesiksiz bir sütün akımı sağlanır.

3.1.1. Makineyle Sağımın Elle Sağıma Göre Üstünlükleri

- Sağımda gerekli iş zamanının kısılmasını sağlar,
- Sağımda daha az işgücüne ihtiyaç duyulur,
- Sütün temiz ve sağlıklı sağılmasını sağlar,
- Süt verimini artırır,
- Sağım verimini artırır,

Bahsedilen faktörlerden dolayı sütün sağım makineleri ile yapılacak bir üretim el ile sağıma göre çok daha rantabl olacaktır.

4. PROJEDEN BEKLENEN DİĞER FAYDALAR

Sütün sağım işinin makineyle yapılması sayesinde;

- Kırsal alandaki kadın üzerindeki iş yükü azalır,
- Evlerine, çocuklarına ve kendilerine daha çok zaman ayırmaları sağlanmış olur,
- Kadınlar ahır ortamından kaynaklanan hastalıklardan korunur,
- Kadınların huysuz inek ve buzağuların darplarından korunmaları sağlanmış olur,,
- Daha kaliteli, daha hijyenik ve temiz sütün elde edilir,
- Mastitis hastalığı en az seviyeye indirilir,
- Kaliteli sütün elde edildiğinden pazar sıkıntısını yaşamaz.

5. PROJE HEDEFLERİ

Projenin hedefleri aşağıdaki gibi özetlenebilir.

- Çiftçiye sütün sağım makinesini tanıtmak ve kullanımını yaygınlaştırmak.
- Tarımla ilgili teknolojik gelişmelere çiftçinin ilgisini çekmek.
- Kadın çiftçilerin yaşam kalitelerini artırmak.
- Daha kaliteli sütün elde etmek.

- Süt sağma işlerini daha kısa bir sürede gerçekleştirmelerini sağlamak.
- Süt sığırı yetiştiriciliği konusunda bilgi edinmelerini sağlamak.

6. PROJE FAALİYETLERİ

Proje 10 ilçeye bağlı 15 köyde, 5 baş ve üzeri sağmal süt ineği olan çiftçilere uygulanacaktır (lüzum görüldüğü takdirde ilçe ve köy sayısı değiştirilebilir). Projenin uygulanacağı köylerde çiftçi kadınlara 3 gün süreyle eğitim verilecek olup, eğitim sonucunda kura usulü ile çiftçi kadınlara süt sağım makinesi verilecektir.

Süt sığırı yetiştiriciliği, sağım ve sağım teknikleri, sağımda hijyen, hayvan hastalıkları, yem bitkileri yetiştiriciliği ve makine ile süt sağımı konularında eğitim verilecektir.

6.1. PROJE ORGANİZASYONU

Proje organizasyonunda yer alacak kuruluş ve kişiler;

- Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü,
- Gıda Tarım ve Hayvancılık İlçe Müdürlüğü
- İl Özel idaresi
- Süt Sağma makinesi alacak yetiştiriciler,
- İhaleyi alan firmadan teknik elamanlar,

İl Müdürlüğü koordinatörlüğünde yapılacak organizasyonda, uygulamadan sorumlu kuruluş İl Müdürlüğü olacak, proje kapsamındaki bu yetiştiricilere Süt sığırı yetiştiriciliği, sağım ve sağım teknikleri, sağımda hijyen, hayvan hastalıkları, yem bitkileri yetiştiriciliği eğitimi verece; ihaleyi alan firma ise makine kullanımına yönelik uygulamalı eğitim hizmeti sağlayacaktır.

6.2. PROJENİN TANITIM PROGRAMLARI

- Makinelerin kadın üreticilere teslimi için tören düzenlenecektir.
- Bu tören İl-İlçe Müdürlüğü organizatörlüğünde yapılacaktır.
- Yerel görsel ve yazılı basın törene çağrılacaktır.
- Törene yöredeki üreticiler, konu ile ilgili kamu, özel sektör, sivil toplum örgütleri davet edilecektir.
- Alınacak süt sağım makinelerinin üzerinde Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğü Müdürlüğünün amblemi ve ismi yer alacaktır.

7. PROJE BÜTÇESİ

7.1. FAALİYETİN ADI

100 Adet Elektrikli Çift Sağımlı Süt Sağma Makinesi Alımı

7.2. PROJE TUTARI

Birim Fiyatı (TL)	Adet	Toplam Tutar (TL)
1000	100	100.000

(*) Birim fiyatlar piyasa araştırmasına göre belirlenmiştir.

8. PROJENİN EKONOMİYE KATKISI

Elle sağımda hayvan memesinde süt kalması süt veriminin düşmesine sebep olur. Bu, ekonomik yönden istenmeyen bir durumdur. Süt sağım makinesinin kullanımı ile birlikte söz konusu kayıplar ortadan kalkacaktır. Proje kapsamında ilçe merkezleri ve köylerinde bulunan süt üreticisi çiftçilerimizce üretilen sütler daha kaliteli ve uygun ortamlarda üretileceğinden pazarlama imkânları daha fazla olacaktır.

Makinelili sağımla elde edilen sütün litre alım fiyatı daha yüksek olacağından süt üreticisi çiftçilerimizin eline daha fazla para geçecek, mevcut üretim şartları iyileştirerek rrn rekabet şansını artıracaktır. Kaliteli ve yüksek miktarda süt üretimini sağlanması ile süt işleyen büyük firmaların da bölgemize ilgisi artacaktır.

9.PROJE UYGULAMA TAKVİMİ

2012 yılı içinde üreticilerin iş yoğunluğunun olmadığı zamanlarda eğitim yapılacaktır.

10. SONUÇ

Bu proje ile seçilen köylerde kaliteli ve sağlıklı süt sağımı yapmak, üretici ailelerine işgücü ve zaman tasarrufu açısından süt sağım makinesi verilerek katkı sağlanacaktır. Hayvan refahı ve hayatın yükünü çeken çiftçi kadınlarımızın hayatlarını kolaylaştırarak, kendilerine, ailelerine ve çocuklarına daha fazla zaman ayırması sağlanacak, böylelikle daha düzenli bir yaşam ve kaliteli ürünler elde edilecektir.